ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA" ("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday, by
The Ukrainian Nat'l Ass'n of America
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Subscription:
per year...... $2.00 | Canada & Europe
half year...... 1.00 | per year...... $3.00
single copy.. .03 | half year..... 1.50

СВОБОДА

ЗАЛОЖ. 1893 РОКУ.
"СВОБОДА" ("LIBERTY")
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу.
видає
"Український Народний Союз" в Америці
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Передплата:
на рік........ $2.00 | Канада і Европа
на пів року 1.00 | на рік........ $3.00
поод. число .03 | на пів року 1.50

УРЯДОВИЙ ОРГАН У. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ "SVOBODA" OFFICIAL ORGAN OF THE UKR. NAT'L ASS'N OF AMERICA

РІК XXII. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер 31-го грудня 1914. Ч. 95. VOL. XXII. Jersey City, N. J., Thursday, December 31, 1914. N. 95.

РОСІЯ В СТРАХУ ПЕРЕД РЕВОЛЮЦІЄЮ АРЕШТУЄ УКРАЇНЦІВ.

Злучені Держави проти Анґлії.

Австро-угорська армія відпирає московські напади в Галичині.

Турки доносять про свої побіди на суши і на мори.

Війна з Росією.

УВЯЗНЕНЄ УКРАЇНЦІВ В РОСІЇ.

ВІДЕНЬ, 29. грудня. — **Сюди наспіли вісти з Царгорода (Константинополя), столиці Туреччини, що російський уряд звелів поарештувати богато визначнійших українських патріотів в Києві, Одесі, Харкові, Полтаві, Катеринославі, Севастополи и инших містах. Всіх їх арештовано без подавання жадної причини та поміщувано у вязницях.**

Догадують ся тільки, що Росія боїть ся вибуху революції на Україні і в той спосіб хоче запобігти, аби українські патріоти, знані ширшому загалови, не станули на чолї зреволюційного руху.

ЦАР УТІК ПЕРЕД ЦЕПЕЛІНАМИ.

БЕРЛІН (через Амстердам), 29. грудня. — З Бреславa доносять до тутешної ґазети „Берлінер Таґеблят", що в неділю літав понад Варшавою, в якій якраз був тоді російський цар, німецький Цепелін.

Кілька бомб кинено на місто, яке опанував великий переляк. Цар втік зі своїм штабом на автомобілях до Праги, відки сейчас відїхав зелїзничим поїздом до Сєдлець.

Кажуть, що один член зі штабу царя зістав тяжко ранений внаслїдок експльозії бомби.

НІМЕЦЬКІ УСПІХИ В РОСІЙСЬКІЙ ПОЛЬЩІ.

БЕРЛІН (бездротна телеграма через Лондон), 29. грудня. — Про битви на сході видала нині головна кватира армії ось такий звіт:

„Положенє у Східних Прусах не змінило ся.

В російській Польщі на правім березї ріки Висли, над рікою Бзурою і Равкою наша армія зробила поступи. В околици Іновлодзї відбито сильні напади Москалів".

РОСІЯ ВІДТЯТА ВІД СЬВІТА.

ЛОНДОН, 28. грудня. — З Гамбурга прийшла відомість, що північна російська пристань Архангельск над Білим морем вже так сильно замерзла, що неможливий там тепер жаден корабельних рух. Длятого спинено всякий рух і торговля Росії з другими державами не можлива.

Ось-що подають відомости з Гамбурга:

Всї заходи Анґлії, щоби помогти Росії в боротьбі проти сили природи, остали ся без успіху. Біле море так сильно замерзло, що не дасть ся розбити леду навіть найсильнїйшими розбивачами (кораблями, призначеними нарочно до сеї цїли). Богато кораблів остало ся замерзлих серед леду в Архангельску.

Богато стратить на тім Анґлія, бо вона з Архангельска спроваджувала збіже, дрова і яйця. Ся достава творила значну часть в достарчуваню потрібних артикулів для 44 міліонів населеня Великої Британії.

Для Росії ся торговля мала також велике значінє. Але тепер, із замкненєм сеї пристани, Росія стратила остатний ринок вивозу, тимбільше, що і пристань Владивосток (над Японським морем) і місяці буде замкнена також з причини леду.

Балтійську пристань Росії Лібаву замкнула цїлком німецка фльота, а черноморські пристани замкнула турецька фльота так, **що тепер велика Росія цїлком відтята від сьвіта і не може анї нічого ввозити анї вивозити.**

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПРОТИ АНҐЛІЇ.

Правительство Злучених Держав Північної Америки доручило вчера британському правительству протест проти непокоєня заморської американської торговлї анґлійськими кораблями. Протест звертає ся головно проти частих нападів анґлійських кораблів на американські, коли вони їдуть до Европи з товарами призначеними для невтральних европейських держав. Америка мовчала з початку на незаконне поведенє Анґлії, бо думала, що се конфіскованє товарів на американських кораблях є нине принадкове і, що воно незабаром устане. Між тим такі безправства діють ся дальше, американські купці вносять раз-у-раз жалоби до президента і тому американське правительство мусить рішучо застерегти ся проти такого поступованя Анґлії.

Такий сам протест вислали окремо ще ґовернери стейтів Джорджія і Фльоріда тому, що Анґлія перениняла на повнім мори й ревідувала їх кораблї.

АВСТРІЙСЬКА АРМІЯ ВІДПИРАЄ МОСКАЛІВ У ГАЛИЧИНІ.

ВІДЕНЬ (бездротна телеґрама), 29. грудня. — Нині оголошено таке урядове оповіщене:

„На північ від Дуклянського переходу в Карпатах (Лемківщина) відперло австро-угорське військо напади Москалів і заняло їх попередні становища.

„В околици других карпатських переходів та між Бялою і Дунайцем пробували Москалї кілька разів завзятих нападів, але всї ті напади відбито".

УСПІХИ ТУРКІВ.

БЕРЛІН, 29. грудня. — З урядових звітів, які наспіли нині з Царгороду, довідуємо ся, що давнїйший німецький **корабель „Ґебен" звів сам один борбу з 17 російськими кораблями на Чорнім морю.** В тій борбі ушкодив „Ґебен" російський воєнний корабель „Ростислав" і затопив два міноносцї „Ольґа" і „Атос", а йому самому нічого не стало ся.

Турецька фльота острілювала наново пристань Батум.

Про положенє на Кавказї доносять лише загально, що воно є корисне і, що Турки йдуть побідно наперед та зближують ся до міста Тифліс.

ТУРКИ ЗДОБУЛИ АНҐЛІЙСЬКІ КОПАЛЬНІ МІДИ В РОСІЇ.

ЛОНДОН, 29. грудня. — Коли Турки увійшли в Батум, в анґлійську область копалень міди, зранено американського начальника копалень Р. Т. Ґвайта. Але мимо того вдало ся йому втечи з воєнного терену разом з другими урядниками сеї компанії. Лишило ся було 100 урядників компанії, котрі піддали ся Туркам і полишили їм копальнї. **Товариство добувало місячно 24.000 тон міди, якої тепер будуть уживати Німцї, Австрійцї і Турки до виробу амуніції.** Москалї пробували не допустити Турків до копалень, але се-їм не вдало ся.

АНҐЛІЯ ВСЕ В СТРАХУ.

ЛОНДОН, 29. грудня. — Поліція вигнала всїх „небажаних" мешканців зі всїх місцевостий округа Тайнсайд і Сондерленд. Сї підозрілі мешканцї мусять переселити ся 30 миль в глубину краю. Се розпорядженє видала поліція на припорученє військових кругів і воно відносить ся не лише до чужинців, але і до анґлійських натуралізованих горожан уроджених у ворожім краю та на їх потомків до другого поколїня. Лише цїлком старі люди можуть і на дальше лишити ся на своїх місцях.

РІЗДВО НІМЕЦЬКОГО ЦІСАРЯ.

БЕРЛІН, 29. грудня. — Німецький цісар сьвяткував Різдво на поли бою. Сьвяточне приняте відбуло ся у великій салї, в якій уставлено богато різдвяних деревець, при численній участи офіцирів і жовнїрів. Цісар поздоровив всїх присутних словами: „Добрий вечер, товариші", по чім виголосив слїдуючу коротку промову:

„Товариші! Ми зібрались тут на поли бою для сьвяткованя Різдва. Звичайно ми обходили се сьвято на рідній земли. Наші гадки линуть нині до тих, що лишили ся у вітчині. З допусту божого приневолив нас ворог перевести сьвята тутки. Нас зачепили і змусили до оборони. Ми надїємо ся, що з сеї тяжкої розправи ми вийдемо побідно. Ми є на земли ворога. Наші мечі звернені проти неприятеля, а серця звернені до Бога. Ми кличемо, як колись кликали наші попередники: „Проч з ворогами Німеччини!" Амінь!"

НІМЕЦЬКИЙ „ГІБРАЛЬТАР".

До Ню Йорку прибув вчера (29. грудня) з Европи бувший консуль Злучених Держав в німецькім містї Бреслав, Ричард Бакерен і сказав до представителїв ньюйоркської преси таке:

„Я обіхцов всї боки німецькі лінії і всюди говорили мені Німцї, що вони у теперішній війни побідять. Вони мають тепер на воєнним терені 3.000.000 людий, в лютім прибуде ще нових 2.000.000, а сїм місяців пізнїйше цїла німецька армія виносити-ме округло 8 міліонів вишколених жовнїрів.

„Німецький остров Гельґолянд є другим Гібральтаром. На нім находить ся 364 гармат, а з тих 142 є 42-центиметрового (16-цалевого) калїбру".

АВСТРІЙЦІ ЗАТОПИЛИ ФРАНЦУСЬКУ ПІДВОДНУ ЛОДКУ НА АДРІЙСЬКІМ МОРИ.

МЕДІОЛЯН (Італія), 28. грудня. — На австрійську фльоту, яка стоїть в пристани Полї, пробували напасти французькі підводні лодки. Напад цїлком не вдав ся. Одну лодку Австрійцї затопили, а залогу з неї виратували і взяли до неволї. Другі лодки втікли.

НЕГРИ ПО СТОРОНІ НІМЦІВ.

ПАРИЖ, 28. грудня. — Від довшого часу вже видно в паризькій пресї скарги на ґерманофільські стремлїня правительства муринської републики в Африцї, Лїберії. Тепер ґазети містять закиди, що муринська република не лише давала поміч та інформації німецьким кружлякам, але й висилає на французьку територію узброєні банди, що убивають людий і нищать маєтки.

НА „ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ" ЗАМІСЦЬ СЬВЯТОЧНИХ І НОВОРІЧНИХ ЖЕЛАНЬ

зложено слїдуючі жертви: Михайло і Емілїя Угорчаки $3.50; В. Лотоцький, О. Стеткевич, др. С. Демидчук, А. Савка, Б. Дуткевич, В. Крайківський, П. Гаврилів, А. Шостак, Й. Сілецький, В. Сандович, А. Шарпонь, Д. Капітула і С. Ядловський по $1.00; П. Мацїйовський, С. Гладкий, М. Смакула, І. Павчак, А. Джмелик і В. Турепчак по 50 цнт.; І. Вайда, І. Медвід і В. Костецький по 25 ц. — Разом $20.25.

Пожаданим було би, щоби сей звичай приняв ся між нашою суспільностю в Америцї так, як свого часу він був принятий в рідним краю. З того подвійна користь: для народної справи, бо прибудуть жертви, і для кождого особисто, бо не буде тратити часу на писане карток та листів.

ДО ВІДОМА ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „СВОБОДИ".

Сим повідомляємо всїх наших нових і старих передплатників, що на надсилані передплати не будемо висилати ніяких осібних поквітовань. Від тепер будемо такі поквітованя подавати при кождій адресі наклеєній на часописи. Там буде подана дата, до якого часу передплата зістала заплачена.

По упливі часу передплати не будемо висилати ніяких упімнень щодо відновленя передплати, а кождий передплатник, котрому буде залежати на тім, щоб не перервано йому висилки часописи, повинен сам звернути увагу на речинець скінченя передплати і завчасу її відновити.

Часописи не можемо висилати нікому на кредит, бо сего не дозволяє почтовий закон.

РОДИМЦЇ! ПРИ ВСЇХ НАГОДАХ ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

B332

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
Published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday, at
83 Grand St., Jersey City, N. J.
TELEPHONE: 488 JERSEY CITY.

Published by
The Ukrainian National Association
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year, for Canada three dollars a year.
Single copy: 3 cts.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

Туреччина й Україна.

Тому, що вибух війни російсько-турецької може мати вплив на українську справу тимбільше, що делеґати „Союза для визволу України" дістали в сій справі деякі запевненя від турецьких політиків, не від річи буде пригадати собі зносини України з Туреччиною.

Перший Українець, який зовсім сьвідомо хотів заключити союз з Туреччиною, був Богдан Хмельницький (в р. 1650). В борбі проти Поляків злучив ся він з кримським ханом, васальом турецького султана Магомета IV.

Зносини між Царгородом і Хмельницьким були такі близкі, що до Царгорода прибуло українське посольство, щоби приєднати Туреччину на свою сторону проти Польщі. За се обіцювали посли васальство України. Туреччина на се згодила ся і сей перший союз України з Туреччиною тривав 3 роки.

В борбах України проти царизму по смерти Хмельницького вступив на дорогу союза з Туреччиною запорожський гетьман Петро Дорошенко, один з найвизначнійших людий в українській історії. Між Дорошенком а Туреччиною заключено договір, на підставі котрого Україна стала васальною державою, а за те Туреччина з'обовязала ся помогти Україні в боротьбі проти Польщі й Росії і з'єдинити всі українські землі в одну національну державу.

Третій український політик, який навязав дипльоматичні зносини з Туреччиною, був канцлер гетьмана Мазепи, Филип Орлик. Орликови вдало ся заключити договір зі шведським королем Каролем XII. і султаном Ахмедом III. На підставі того договору всі 3 держави творили один союз проти Польщі й Росії, а Туреччина й Швеція мали дістати протекторат над Україною. Однак ся остання комбінація на нїщо вже не придала ся.

Тойсам цар Петро Великий, котрий знищив вольности України і зросив її кровю власних дїтий, полишив своїм наслїдникам заповіт, по думці котрого знищенє Туреччини стало ся найважнійшим стремлїнєм російської політики. Катерина Велика, яка погребала останки самостійности України і знищила осередок вільного козацтва — Запорожську Січ — старала ся також всїми способами довести до упадку Туреччини.

Росія остала вірною своїй політиці зглядом Туреччини до нинїшного дня. Вона загрожувала їй не лише оружем, але начала також підпольну роботу в середині держави між турецькою суспільностию.

Росія грала дуже нечесну ролю підчас внутрішних реформ Туреччини за часів султана Абдуль-Азіса (1861—1873). Заступники Росії, передівсїм ґраф Іґнатєв лучив ся все з реакціонерами і тровив все проти реформаторів; він бачив, що зреформована Туреччина стане сильною і помішає російські пляни на далекім Сходї. Всї проби переведеня реформи розбили ся на опорі Росії. Турецькі свободолюбні змаганя здавила Росія наперед потайною а опісля отвертою ворожнечею, огнем 700.000 карабінів і 70.000 румунських баґнетів.

Не меньше вороже відносила ся Росія до молодотурецького руху. Той сам злий дух понесить також відвічальність за останню кроваву пожежу на Балканї, в котрій Болгарія й Туреччина понесли так великі втрати.

По довгих лїтах забутя приходить ся аж тепер Україні й Туреччині стреміти до одної цїли, а то до розбитя Росії. Україна хоче свободи, Туреччина загрожена в своїм істнованю. Спільні інтереси вяжуть оба народи мимоволї в Союз. Коби лише сей союз приніс бажані успіхи!

ЛИСТИ З РІДНОГО КРАЮ.

Лист писаний зі села Лука мала, повіта скалатського, датований 16. жовтня 1914. Лист запечатаний, має на відворотній стороні округлу печать з буквами „Д. Ц. У". Лист писаний малою школяркою під диктатом родичів, а опісля є там і деякі загальні відомости, котрі подаємо осьтут:

Хлопці обидва пійшли зараз за тиждень і як зачали з Підволочиск стріляти, то ми втікали по полях, а люди навіть ночували на полю. Щось зі двайцять фір ночувало на вигоні і булисьмо в дуже великім страху, бо як наші жовніри зачали стріляти, а Москалї до наших, то ми ховали ся по льохах. Москалї нам дуже шкоди наробили, вікна нам побили і запалили всю долину села, від Гілярка аж до Чубка і ґуральню також запалили. Около десять хат згоріло і тепер нам біда, бо не маємо де заробити ґрайцара, а ви маєте велике щастє, щосьте в Америцї, бо бисьте були в такій самій біді як ми. Москалї ішли дві недїлї без перестанку і кажуть, що ще будуть ішли, то не можна нїгде виходити з хат, анї в поле, анї нїгде, бо кажуть, що будуть кололи. Москалї везуть богато ранених своїх і наших. Кажуть, що взяли богато нашого війска до себе.

Як Москалї йшли, то не було в нас нікого лише я, тато і Стефан. Як Москалї зачали стріляти, то ми їхали в поле до мами, а мама були в полю; коли ми заїхали чверть кільометра, то дуже кулї зачали летїти. Тато випрягли конї з воза і пустили на стерню, а ми самі втікли до Дискового льоху і як Москалї прийшли до льоху і кажуть до тата: „Чи ти Поляк чи «русскій?" а тато не знали, що казати, а вони до тата понаставляли баґнети, а тато кажуть, що Русин. Вони кажуть, що ти Поляк а не „русскій", а тато тодї кажуть: я „русскій" і вони тодї дали віру і кажуть: „Вилїзайте, не бійте ся", і ми тодї всї повилїзали. Конї були на стерни, то як нам займили, то тато з мамою три днї шукали за кіньми.

За хлопів не маємо жадної відомости, йно як пійшли, то за кілька днїв прислали картку, а тепер не годен знати, де вони обертають ся, бо почти не йдуть анї потяги.

Як приїхало до нас наше війско, то була сама кінниця, самі Нїмці. Цїлий вигін і цїлий фільварок всюда їх було повно, де ся подивиш. Від нас поїхали до Калагурівки. Тут була дуже велика битва і дуже богато війска побили так, що йно двох втїкло. Семко Холод возив їх до Грималова і вони казали, що йно вони лишили ся. Піхоту і кінницю, то геть побили. Піхота йшла через Грималів, а кінниця, то ті Нїмці, то ходили по хатах, щоби їм дати їсти. Туда коло нас, то найбільше прийшло. Як прийшли, то ми їм давали молока і мама наварили яєць і ми їм всьо давали. Ми їх мови не розуміли, то вони нам на мигн показували.

В нас взяли стариків, кажуть, що то „москвофіли": Андруха Ріжка, Марка Замлинового і старого Івана Малецчука і Костя Ставничого, і не знаємо, що ся з ними стало.

Ми вже троха обробили ся, озимину повозилисьмо, люди по полях стіжки поскладали і вжесьмо троха позасївали.

Кажуть, що зі Золочева пійшли на Угорщину, а наші хлопці були в Золочеві. Худоба в нас послабла на писки і на вімнє, що навіть не годен видоїти, але по троха то переслабує, а троха здихає — то Москалї нам такої заразы нанесли. Любі наші дїти, як ще що буде нового, то ми вам напишемо. Здоровимо вас сердечно, ваш отець — М. К.

НОВИНКИ.

ПАТРІОТИЧНЕ ДІЛО

зробить той, що постарає ся помістити „Протест Українців" в анґлїйських часописях. Подаємо його в нинїшній „Свободї" в анґлїйськім перекладї. З нього кождий чужинець ясно довідає ся про насильства урядової Росії над нашим народом в Галичинї. Сей протест говорить дуже богато, бо там представлені факти, яких нїхто не годен заперечити і кождий чоловік, що має яке таке почутє справедливости, мусить признати, що такого насильства не допустив ся ще нїхто, як отсе зробила Росія з нами в Галичинї. Не сидім із заложеними руками, але робім, що в нашій силї. Приєднуймо чужинців для нашої справи в так важнім часї.

—o—

УКРАЇНСЬКІ ГУЦУЛЬСЬКІ СТРІЛЬЦЇ НА БУКОВИНЇ

На Буковинї відбули ся численні збори українських гуцульських стрільців. Всюди на зборах запали рішеня утворити окремі формації гуцульських стрільців-добровольців для оборони рідної землї перед наїздником. До 1. грудня зголосило ся до гуцульського полку понад шість тисяч добровольців з Буковини, одначе ледви одну трету часть з них принято, бо полк має виносити лише 2000 людий. Провідник буковинських Українців Микола Василько обїздив українські села на Буковинї і виголошував патріотичні промови. Всюди знайшов він як найкрасший настрій і патріотичне одушевленє між населенєм. Про патріотичний запал буковинських Гуцулів помістили довші статї нїмецькі часописи. Між иншими також будапештенська часопись „Пестер Льойд".

—o—

ІСПИТИ ЗРІЛОСТИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ У ВІДНИ.

На підставі окремого розпорядженя австрійського міністерства просьвіти мають відбути ся в будинку одної віденської реальної школи іспити зрілости в українській мові під проводом краєвого інспектора д-ра Івана Копача. Сї іспити призначені для тих укінчених ґімназистів, що мали здавати їх в осени, але через воєнний стан і занятє східної Галичини не могли сього зробити. Також ті ученики, які зістали асентеровані до війска в VIII. ґімназіяльній клясї і мають щойно відбути військову службу, можуть скористати з сеї нагоди і зложити іспит зрілости.

—o—

РЕВОЛЮЦІЙНА ПРОПАҐАНДА В РОСІЇ.

Через Копенгаґу можна дещо довідати ся про настрій в Росії. І так доносять, що російське правительство переводить масові ревізії й арештованя по всїх російських містах. Навіть урядові російські вісти потверджують се, хоч вправдї дуже обережно. Урядові донесеня згадують про соціяльно-революційну центральну орґанїзацію, яка почала мимо тяжких відносин дуже рішучу пропаґанду проти правительства і проти війни. Ся орґанїзація розвинула свою дїяльність на Кавказї і в Фінляндії, а її осередком є міста: Петербурґ, Москва, Київ і Рига. В тих містах знайшла полїція тайні склади оружя і амуніції. Також знайдено богато нелеґальної лїтератури й тайні друкарнї. Розуміє ся, що уряд, користаючи з воєнного стану, розстрілює богато революціонерів иноді без суду, одначе часописи не сьміють нїчого про се згадувати. Між арештованими находить ся велике число механїків, слюсарів, один урядник з міністерства, один властитель чайної торговлї й богато жінок.

В ЦАРСЬКІЙ СТОЛИЦИ ПЕТЕРБУРЗІ.

(Сон поета.)

Тай сон же, сон менї приснив ся.
Найтверезійший би ушив ся,
Скупий жидюга дав би гривню,
Щоб позирнуть на ті дива:
От пійшов я
Місто озирати.
Там ніч як день. Дивлю ся я:
Палати, палати
Понад тихою рікою.
А берег обшитий
Ввесь камінем. Дивую ся,
Мов несамовитий:
Як то воно зробило ся
З калюжі такої
Таке диво! Оттут крови
Пролито людської
І без ножа! По тім боцї
Твердиня й дзвіниця,
Мов та шпайка заострена.
Аж чудно дивить ся,
І дзиґари теленькають.
От я повертаюсь —
Аж кінь летить, копитами
Скелю розбиває.
А на кони сидить охляп,
У свитї — не свитї,
І без шапки, якимсь листом
Голова повита.
Кінь басує, от-от річку,
От-от перескочить.
А він руку простягає,
Мов увесь сьвіт хоче
Загарбати. Хто-ж се такий?
От собі й читаю,
Що на скелї наковано:
„Первому Вторая"
Таке диво поставила.
Тепер же я знаю:
Се той Первий, що розпинав
Нашу Україну,
А Вторая доконала
Вдову-сиротину.
Кати, кати, людоїди!
Найлись обоє,
Накрали ся, а що взяли
На той сьвіт з собою?
Тяжко, тяжко менї стало,
Так, мов я читаю
Історію України...
Стою, завмираю.
А тимчасом тихо, тихо
Та сумно співає
Щось такеє невидиме:

„Із города, із Глухова
Полки виступали
З заступами на лїнію.
А мене послали
У столицю з козаками
Наказним гетьманом.
О, Боже мій милосерний!
О, царю поганий!
Царю проклятий, несити,
Ти чорте лукавий!
Що ти зробив з козаками?
Болота засипав
Благородними кістками.
Поставив столицю
На їх трупах катованих,
І в темній темници
Мене, вольного гетьмана,
Голодом замучив
У кайданах... Царю, царю!
І Бог не розлучить
Нас з тобою: кайданами
Скований зі мною
На вік віки. Тяжко менї
Витать над Невою.
України далекої
Може вже немає;
Полетїв би, подивив ся,
Так Бог не пускає.
Може Москва випалила
І Днїпро спустила
В синє море, розкопала
Високі могили,
Нашу славу? Боже милий!
Зжаль ся, Боже милий!"

Та й замовкло. Дивлю ся я:
Біла хмара криє
Синє небо; а в тій хмарі
Мов звір в гаю виє.
То не хмара, — білі птахи
Хмарою спустились
Над царем тим мосяжовим,
І заголосили:

„І ми сковані з тобою,
Людоїде, змію!
На страшному на судищи
Ми Бога закриєм
Від очий твоїх неситих.
Ти нас з України
Загнав голих і голодних
У сніг на чужину,
Та порізав із шкур наших
Собі багряницю,
Пошив жилами твердими,
І заклав столицю
В новій рясї. Подиви ся:
Церкви та палати!
Веселись, лютий кате,
Проклятий, проклятий!"

Пійти би ще, подивитись
До царя в палати:
Що там робить ся? Приходжу:
Старшина пузата
Стоїть рядом, сопе, хропе
Та нападувалась,
Як індики, і на двері
Косо поглядала.
Аж ось вони й відчинились:
Неначе з берлога
Медвідь вилїз. Ледве-ледве
Переносить ноги,
Та одутий, аж посинїв:
Похміля прокляте
Його мучило. Як крикне
На самих пузатих:
Всї пузаті до одного
В землю провалились.
Він вилупив баньки з лоба, —
І все затрусилось,
Що осталось. Мов скажений,
На меньших гукає, —
І ті в землю. Він до дрібних, —
І ті пропадають.
Він до челяди сунеть ся, —
І челядь пропала.
До москалїв, — москалики
Тяжко застогнали,
Пійшли в землю! Диво дивне
Стало ся на сьвітї!
Дивлю ся я, що дальш буде,
Що буде робити
Мій медведик. Стоїть собі
Голову понурив
Сіромаха. Деж дїла ся
Медвежа натура?
Наче котик — такий чудний!
Я як засьміяв ся!
Він і почув, та як гикне, —
Я переляках ся,
Тай прокинув ся.

Оттаке-то
Приснило ся диво!
Чудне якесь!

Петербурґ, 8. липня, 1844

Т. Шевченко.

Жертви
НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

Прислали дальше:

110. Дітройт, Міш. Дня 13. грудня в недїлю на іменинах в Андрея Горішного в домі польськім Л. Міхоцького зложили гостї $13.00 на вдови і сироти по убитих жовнірах в старім краю.

Жертвували слїдуючі добродії: А. Горішний $2.00; Л. Кожутар, Г. Деркач, П. Захарків, М. Уруський, В. Лазечко, І. Штельмах і Ст. Пелехатий по $1.00; М. Захарків, А. Федоронко, Г. Горішний, В. Деркач, А. Міхоцький, Л. Міхоцький, Н. Яворський і М. Костів по 50 цнт. — Разом $13.00

А. Федоронко.

111. Флошінґ, Л. Ай., Н. Й. Хвальна Редакціє! Засилаю в листі 1 доляра на поміч нашим братям і сестрам в ріднім краю, хотяй я сама бідна, бо все, що я заробила, то висилала до краю, але тепер в краю люди ще біднїйші, тож і я хочу їм також помогти в їх нещастю бодай малим датком. — **Катерина Марко.** $1.00

112. Джерзи Сіти, Н. Дж. Е. і М. Уторчак замісць розсиланя сьвяточних желань зложили на Ф. В. У. $3.50

113. Кейто, Па. Братство Пр. Діви Марії, віл. 402 У. Н. Союза на Фонд визволеня України $5.00.

Крім того зложили члени Братства: Булка Федь $2.50; Боровський Лєон, Бирич Андрій, Матофій Іван, Кацан Йосиф, Боровська Параскевія, Сумер Йосиф, Кобилїнський Олекса, Кобилїнський Мойсей, Язвінський Гринь, Возняк Петро, Слахів Ілько, Зелень Казимир, Комарницький Михайло, Вайдик Михайло, Николайко Онуфро, Лисенко Іван, Михалїц Юрко і Періґ Дмитро по $1.00; Текар Михайло 50 цнт. — Разом $26.00

Доперва другий місяць як наше Товариство заложено, для того і спізнило ся зі своїми жертвами. Але нехай буде приклад для инших Товариств, котрі уже довший час істнують а не прислали жадної жертви. — А. Бирич, секр.

114. Мудос, Конн. Іван Сенк $2.00

115. Айселин, Па. На Ф. В. У. зложили жертви: Дмитро Кархут, Стефан Мороз і Андрух Купльо по $1.00; Микита Депа, Михайло Філяс, Михайло Петруха і Михайло Гордий по 25 цнт. — Разом $4.00

116. Ст. Джосеф, Мо. Хвальна Редакціє „Свободи"! З сим листом засилаю переказ на суму $68.20 яко жертву для братів, вдів і сиріт в ріднім краю. На мітінґу зібрано $15.50, по хатах зібрано $22.70, а Товариство ухвалило з каси $30.00, отже разом $68.20. Жертвами занялись Максим Боднар і Йосиф Стельмах.

Жертви зложили: Максим Боднар, Іван Кучлатий, Михайло Саракун, Василь Синайко, Стефан Блакіта, Іван Кульчицький, Стефан Вильницький, Іван Войнирович, Василь Солоничний, Петро Архамула, Василь Маґдач, Дмитро Паньків, Дмитро Пічак, Яків Скрицький, Стефан Тинів, Іван Солоничний, Петро Кузняр, Павло Наконечний, Антін Сулима, Данило Дзюрбан, Стефан Листвак, Олекса Бородай, Дмитро Солоничний, Антін Стирож, Андрій Садовий, Іван Данилюк, Семен Панків, Петро Павлишин, Василь Сенько, Роман Ракович, Онуфрій Матвійчук, Никола Стельмах, Дмитро Фітькайло, Никола Садовий, Осип Стельмах, Дмитро Мілїян, Яцко Івасик, Михайло Дачишин, Петро Чоловський, Стефан Торопа і Юрко Мілян по 25 цнт.; Михайло Кульчицький, Олекса Лиховський, Никола Соколовський, Никола Вибирований, Василь Герман, Василь Левантовський, Іван Звязик, Яцко Максимишин, Анна Цївайло і Гринько Гасюк по 20 цнт.; Онись Лялик, Василь Мильниченько, Павло Лялик, Михайло Смолій, Михайло Мильниченько, Михайло Бажалук, Стефан Смолій, Іван Михайлюк, Федор Садовий, Петро Карпївський, Іван Лицовський, Гриць Гірний, Карло Садовий, Дмитро Солоничний, Іван Солоничний, Федор Боднар, Іван Татарин, Олекса Архамула, Михайло Солошиний, Петро Лабур, Федор Сулима, Іван Вінтоняк, Дмитро Паньків, Дмитро Поповський, Михайло Тинів, Никола Тихович, Василь Солоничний, Олекса Солоничний, Михайло Солоничний, Семен Гриньків, Никола Данилюк, Семен Притуляк, Іван Доровюк, Михайло Повх, Григорій Садовий, Василь Гобик, Єлисавета Кульчицька, Стефан Юркевич, Іван Стень, Гринько Шаль, Василь Бовг і Никола Гричаник по 10 цнт.; Петро Кушнерка, Іван Кушнерка і Павло Шіляк по 5 цнт.; Василь Бажалук, Іван Рівна, Стефан Мулек і Олекса Сенько по 50 цнт.; Іван Бубин 25 цнт.; Мирон Солоничний, Никола Карпутний, Філько Пачанський, Михайло Архамула, Дмитро Боднар, Іван Лицовський, Василь Гаврилів, Никола Боднар, Петро Тинів і Михайло Пачанський по 15 цнт.; Гринько Поляндрух і Нестор Балагурко по $1.00; Петро Чайковський і Проць Шевчук по 20 цнт. — Разом $22.70.

З Братства „Запорожська Січ", віл. 255: Максим Боднар і Й. Стельмах по $1.00, Г. Чорнейко ...

Ст. Юркевич, Д. Михащук, Н. Калагурка, Г. Калагурка, С. Федоровчак, Н. Рак, М. Кульчицький, В. Санайко, Е. Сирицький, О. Жилинський, В. Хоминь, І. Гайвас, Ю. Мізин, Д. Мілип, І. Кульчицький, Ф. Стець, П. Чоловський, Ф. Солов'янчий, В. Семко, Д. Шавала, С. Торона, В. Гах, І. Рибний, Б. Юркевич і А. Стельмах по 50 цнт.; А. Городинський і С. Маркевка по 25 цнт. — Разом $15.50.

З каси Братства „Запорожська Січ" $30.00.

— Разом усього **$68.20**

117. Дітройт, Міш. В Товаристві ім. Мирослава Січинського, від. 146, зложили для бідних братів і сестер в старім краю, що потерпіли з причини війни:

Товариство ім. М. Січинського жертвувало з каси $10.00.

Дальше зложили по $1.00: Ілько Бойко, Данило Доскоч, Лука Захарків, Теодор Солодкий, Ілько Кармазин, Іван Рунька і Семен Поторока; по 50 цнт. зложили: Стефан Голида, Михайло Процьків і Павло Дмитришин; Антін Прибила 25 цнт. — Разом $18.75. З того відтягнено на пересилку 8 цнт. — Остало ся всего на Ф. В. У. **$18.67**

118. Бавнд Брук, Н. Дж. На Фонд визволеня України зложили на руки Михайла Резніка й Івана Шевчука: Яків Резнік, Марія Резнік і Данило Тоторин по $1.00; Н. Н. (Італіянець) 75 цнт.; Михайло Резнік, Іван Мінцук, Андрій Мотика і Анна Віщук по 50 цнт.; Грянь Гиба, Василь Кухарський, Василь Резнік, Андрій Промавляйко, Іван Назар, Іван Шевчук, Александер Кульчицький, Михайло Ковальчук і Іван Сітко по 25 цнт.; Сташко Латин 23 цнт.; Микола Покотило і Стефан Олег по 15 цнт. — Разом **$8.53**

119. Біяфейт, Саск. (Канада). І ми майнери відчули тяжке горе нашої вітчини в теперішну пору і постановили трохи зложити для наших голодуючих братів у Галичині, і для тих бідних втікачів, що порозбігали ся з рідної України. Зложили слідуючі товариші: Гриць Гаука і Йосиф Ілючук по $5.00; Николай Пантелюк, Николай Божак, Грицько Божак і Іван Божак по $1.00 (сі всі з села Новоселиці, повіт Снятин, Галичина); Стефан Никифорук і Дмитро Никифорук по $1.00 (сі два з села Джурова, повіт Снятин, Галичина); Стефан Ватаманюк $1.00 (з села Рожнів, повіт Снятин, Галичина); Василь Гулимка $2.00 (з села Юрківці, повіт Заставна, Буковина); Геодор Мандаюк 50 цнт. (з села Гавриліվці, пов. Кіцман, Буковина). **Отже зложили разом $19.50,** котрі висилаємо на руки У. Н. Союза в Америці і просимо сих жертводавців оголосити в часописи „Свобода". Сєте з поважанем **Грицько Гаука,** передплатник „Свободи". **$19.50**

120. Аврора, Ілл. Засилаю $5.00 на Фонд визволеня України, котрі я зібрала на хрестинах у п. Ф. Добровольського. Імена жертводавців слідуючі: Марія Стефік $1.15; Іван Ворунид і Панько Данилко по $1.00; Николай Масюк, Юлька Максимів і Паранька Ситар по 50 цнт.; Настя Шутяк 15 цнт.; Андрій Паньків і Адамовський по 10 цнт. — Разом **$5.00**

Марія Стефік.

121. Сиракюз, Н. Й. Прошу помістити в органі Укр. Н. Союза імена жертводавців, котрі зложили на вату для ранених жовнірів в ріднім краю. Члени Читальні „Просьвіти" устроїли забаву на Андрея. При тій нагоді згадали рідний край, наших братів, що гинуть на війні, і дівчата межи собою зібрали на вату для ранених жовнірів в ріднім краю **$6.10.**

Зложили жертви отсі: Ксеня Бандас і Настя Шеремета по $1.00; Анна Трач, Катерина Вітковна, Настя Олійник і Текля Симонович по 50 цнт.; Анна Горішна 45 цнт.; Настя Ділуник, Ольга Бедзісь, Марія Вислоцька, Марія Бедзісь, Марія Либа і Гаська Шеремета по 25 цнт.; Феська Нарибус і Антонка Мокрицька по 10 цнт. — Загальна сума **$6.10**

122. Тринтон, Онт. (Канада). На поміч нашим братям в Галичині і на Буковині зложили на руки Петра Халупяка: Іван Ледоляк, Прокіп Німко, Василь Руснак і Петро Халупяк по $1.00; Микита Німко і Йосиф Жубровський по 50 цнт. — Разом **$5.00**

123. Дулют, Мінн. Авальна Редакціє! В залученю посилаю одного доляра на фонд визволеня України. Тут в Дулюті членів У. Н. С. нема, тільки я сам. А прикро читати про горе нашого краю, тож і я спішу хоть з маленькою жертвою причинитись рідному краєви. — **Українець з Дулют.** **$1.00**

124. Амгерст, Масс. В. Болюх **$1.00**

РАЗОМ $182.50.

З перенесеня $2951.80; з днем 28. грудня виносить

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $3134.30

* * *

ПРИ ВСЯКИХ НАГОДАХ: НА ВІЧАХ, НА ЗБОРАХ, НА МІТІНҐАХ, НА НАРАДАХ, ПРИ РОБОТІ, НА ЗАБАВАХ, НА ВЕСІЛЯХ, ХРЕСТИНАХ І Т. Д. ПАМЯТАЙМО ПРО ЖЕРТВИ ТЕПЕРІШНОЇ ВІЙНИ У НАШІМ РІДНІМ КРАЮ ТА ЗБИРАЙМО ЯК НАЙБІЛЬШЕ ЖЕРТВ НА ТУ СЬВЯТУ ЦІЛЬ НАРОДНУ!

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, БО СЕ Є ОДИНОКА І НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦІ!

З ТИЖНЯ.

Німецькі бранці в Англії. — Богато бельгійських і французьких утікачів переховують Німці на судах, що стоять на французьких ріках. На образку видно зверхний вигляд такого судна і його нутро. — Французькі жовніри в обозі. — Воєнні бранці при праці. — Сортоване одежи для потребуючих. — Німецький жовнір кормить дитину. — Гарри К. То (Thaw) мусить на зарядженє найвисшого суду Злучених Держав вертати тепер зі стейту Ню Гемпшір до стейту Ню Йорк. — Евген Цімерман, сінсінатський мілйонер і тесть князя Манчестеру, помер нагло.

Protest of the Ukrainians.

Russia is taking advantage of the prevailing unsettled conditions of her transient occupation of East Galicia, with its capital, Lemberg, and the northern part of Bukowina, above all else, to destroy the Ukrainian Nation during this focus of its present development, to undermine the foundations of this development, and to exterminate the Ukrainian Element.

In a protest, published three weeks ago, by the Ukrainian Representation of Parliament, this act of violence which was perpetrated by Russia against the religious liberty of the Ukrainian people in Galicia of the Greek-Catholic United Church. This act of violence was immediately followed by a second, more brutal and criminal, because directed against the whole nation, against its holiest possessions, its highest achievements, and against the foundations of its existence.

Governor-General of War Lieut. Count Bobrinskij, appointed by the Russians for Galicia, issued a proclamation, on the thirtieth of September, 1914, in Lemberg, which was proclaimed also to be in force for Bukowina by the then Russian Governor Von Czernowitz Jewrejinow.

This proclamation contains, in four parts, a statement, in which, under penalty of three months in prison or three thousand rubels fine, it is forbidden to sell or loan from the libraries those books which have appeared outside the Russian border in the Russian language or in the Ukrainian tongue, and at the same time ordered that all such books everywhere must be separately collected and suppressed.

Since no Russian books appeared in Galicia and in Bukowina before the Russian invasion, yet on the other hand the Ukrainian literature, bounded and forbidden in Russia, has since forty years ago developed almost exclusively in Galicia and Bukowina and its productions, above all, printed and spread abroad in the city of Lemberg, it is evident that these snaky statements are directed plainly and exclusively against the Ukrainians of these two provinces.

These statements indicate nothing else than a continuance of the policy of extermination which Russia maintained for centuries against the existence and continuance of the Ukrainian nation, the same policy which induced Russia's ruler in the year 1680 to prohibit the whole church literature in the Ukrainian language, and in the year 1720 all Ukrainian books whatever; in the second half of the eighteenth century during the time of Ukrainian autonomy to destroy the wonderfully developed Ukrainian school system and in the nineteenth century, to oppose the holy leaders, with brutal persecutions and unheard of repressions, which policy reached its zenith, in the year 1876 Czar Alexander II. in the Ukase which completely banned the Ukrainian word out of Literature, and from all public activity of church and school.

By this means, Russia aims to-day to introduce the same conditions in the transient-occupied territory, which became the home of the banished Ukrainian literature, and as the abovementioned proclamation applied to the whole Ukrainian literature, proscribing every printed word without exception, and also all Ukrainian school books from elementary instruction up to university studies, and also to church and prayer books; therefore, it has doubtless no other object than to destroy, at one blow, the whole religious life of the Ukrainians, all their achievements, all results of their most zealous efforts of the last decades in the field of literature, science school, and church systems, and the entire Ukrainian religious culture.

Against this unheard of brutality, tending to the mockery and disgrace of the twentieth century, the continual oppression, which is even in gross contradiction of the point of view of the Academy of Science of Petrograd, which has expressly acknowledged the independence of the Ukrainian Nation and whose 'free development it took under its protection, in the name of Culture, the representatives of the Ukrainian Nation, raise a most solemn protest, in the name of the deeply wounded Ukrainian people.

We are thoroughly convinced that even these barbaric measures of Russia are unable to destroy the existence of our, so sorely tried nation, that the undying spirit of this nation, which during previous whole centuries of persecution and oppression on the part of "the liberator of slav brothers" was not broken, will in the present help to overcome these sad times and not bow before oppression.

The conduct of Russia against our nation, its hasty destructiveness, at a time and place, where it has no right to act or to decide, may give new evidence for the civilized world and for history, how the holiest of human rights are handled by this country, and may add to the characteristic of the ethical foundations of that country.

Vienna, October, 1914.

For the Highest Ukrainian National Assembly:

Dr. Kost Lewyckyj, President,
Dr. Wladimir Baczynskyj, Secretary.

For the Ukrainian Parliamentary Representatives:

Sr. Nikolai von Wassilko.
Dr. Eugen Petruszewycz,
Dr. Eugen Olesnyckyj,
Dr. Eugen Lewyckyj,
Sr. Wladimir von Singalewycz,
Sr. Elias von Semaka.

For the Union of the Liberation of Ukraina:

Al. Skoropys-Joltuchowskyj,
Wladimir Doroschenko.

ОРУЖНІ СИЛИ ТУРЕЧЧИНИ.

Недавно, бо щойно в 1908. р. оголошено реорганізацію турецької армії. На підставі конституції з 1908. р. впроваджено загальний військовий обовязок, а 1909. розширено його також і на християн, бо до сього часу служили лише магомедани в турецькій армії. Загальний обовязок службовий триває 20 літ, з сього 3 або 4 літа триває служба при лінії (3 літа при піхоті, 4 в инших родах оружа) 5 до 6 літ в резерві, 9 літ в окремій резервовій армії, а 2 літа в загальним ополченю.

Піхота ділить ся на чинну резерву, з лінії і на запасну піхоту.

Чинна піхота („нізам") складає ся із 130 полків по 3 баталйони, а кождий баталйон складає ся з 4 компаній. Сі полки є поділені між 43 дивізії. До дивізії піхоти доданий один баталйон стрільців, а до корпусу один полк стрільців. В той спосіб Туреччина кромі лінійної піхоти має ще 9 полків стрільців по 3 баталйони, а кромі сього окремо 13 баталйони — разом 70 баталйонів стрільців.

Піхота другої лінії (резервова) ділить ся на 2 категорії. Підчас мира удержуєть ся лише баталйонові кадри, зложені з 15 офіцирів і 30 жовнірів. Підчас війни творить ся з тих кадрів 358 баталйонів; з тих баталйонів повстає 122 полків а дальше 40 дивізій.

Другу категорію піхоти має лише европейська Туреччина. Її кадри є далеко слабші, а в часі війни формуєть ся з них 175 баталйонів.

Піхота третої лінії має значінє загального ополченя.

Піхота запасова творить ся на час війни на се, щоби заповнити недостачі в чинних або резервових відділах.

Правильна кінниця складаєть ся з 40 полків по 5 шквадронів і з 3 окремих шквадронів — разом 203 шквадронів. Полки лучать ся в бриґади по 2 або 3 полки. При 18 бриґадах кінноти є ще окремі відділи для гармат.

Щодо числа жовнірів, то одна шквадрона виносить 5 офіцирів і 150 радових. Кромі сього курдийські племена достарчають неправильної кінниці, яка на час війни ділить ся на 24 полки.

Артилєрію має Туреччина полеву, тяжку і кріпостну. Полева артилєрія є заосмотрена в скорострільні трицалеві канони з фабрики Круппа і Шнайдера. Тяжка артилєрія є з'оружена в гавбиці з проміром 4.7 цалів системи Круппа.

Артилєрія ділить ся на 43 інших полків, по 2 або 3 баталйони (1 баталйон має 3 батерії, батерія 4 гармати). Разом є 213 інших баталйонів, а з часом їх число мало дійти до 246. Кінна артилєрія числить 12 баталйонів, прилучених до бриґад кінноти.

Гірська артилєрія складаєть ся з 95 батерій, тяжка з 18 батерій. Кріпостна артилєрія має 12 полків, 7 окремих баталйонів і 4 окремі компанії.

Технічні відділи складають ся з 12 баталйонів і 8 окремих компаній саперів, 14. відділів військових телеграфів, 2 полки і 2 окремі баталйони зелізничі і т. и.

Загалом турецька армія числить на военній стопі около 1,500,000 людий, з чого на піхоту першої категорії припадає 800,000, другої категорії 500,000, а третої категорії і помічні війска 200,000 людий.

Турецьку армію зреформував на німецький спосіб німецький ґенерал фон дер Гольц, котрий саме поїхав знова до Туреччини. По балканській війні продовжає реорганізацію німецький ґенерал Ліман фон Сандерс.

Згадка.

Часом чоловікови здаєть ся, що в білий день огортає його чорна ніч. Се туга візьметь ся душі, туга велика за чимось, що минуло й не верне ть ся. Се важкий жаль, що давить тебе мов тота хмара, де сонце в останнє поринає на межі небосклону. І тоді наче білі голуби з зеленими галузками вилітають згадки, одна по одній, з тої хмари і прилітають до тебе, вють ся коло серця й починають розмову...

Ні, не розмову! Ти мовчиш, а вслухуєш ся тільки в їх бесіду, приглядаєш ся образам, що ними вони її ілюструють, і забуваєш вкінци, що ти і, де ти, а линеш цілою душею в село згадок веселих, веселих і смутних...

Ах! люба згадко! Мій ти білий голубе з зеленою галузкою, з зеленою, а зісохлою! Вітрець гортає зісохлі листочки й вони шелестять так чудно, чудно. Мов пісня лунає біля мене така дуже давненька, а на-причуд голосна.

Ось толока переді мною. Великий шмат поля, мов степ від рідного мого села Тростянця аж до сусідного села Божикова. А на нім то тут то там великі кружела високих будаків. Гей! гей! Будаки то були! Немов дубчаки кріслатенькі! Птаїння виводило ся в гніздах на їх вітю. Таких будаків вже тепер нема. Земля тепер не всилі видати таких гостий. Стара вже й вона стара і знесилена, а радше порита тими „німецькими" плужками: вітер роздуває верхню й верству враз із засіяним зерном.

"Той краяв сьвяту земленьку тяжкий плуг з довгим чересом. Чотири рогаті, сиві воли тягнули його, а за ним поступав ще сивійший дідусь, а біля него правнук щебетав на сопілці, а над ними кружляв орел і приглядав ся тій картині. Дідусь в ряди годи пустить чипіги з рук, а плуг нічого, іде собі сердечний та кладе рівну скибу, немов знаючи, яке в нього діло. Дід добуде люльку й капшук, полагодить, що треба, викреше огню і закурить, маючи доволі часу... А нині, той „німчик": тримаєш його з усіх сил, а він звертить ся і вже вискочив зі скиби.

Та заки толоку орати-муть, було, ми пасемо товар на ній. Хлопці і дівчата. Виспівуємо всіляких співанок, а там і покликне хтось: Ану! гей! баўмо ся в „ясир"! І ось, ми хлопці, зганяємо дівчата до купи, гей бранки. А вони сердечні тими ясними очепятами, то синими то чорними, глип і глип, немов промовляють: Памятай, щоби ти мене з „ясиру" взяв. Ось їх вже і нема. Відійшли далеко і за найбільшим кружелом скрили ся. Вже в „ясирі".

Тоді ми, в руках сукаті бучки, з криком женемо й торощимо по дорозі будаки без милосердя. „Се щоб Татари!" курява встала. Ми дальше і дальше. Вже коло дівчат. Передні похвачують кождий по одній, і наступає поворот з „ясиру". Декотрі дівчата радісні, сьміяли ся в голос, а декотрі сумні: бо не взяв їх той, що його очи кликали. Сідаємо та їмо, що хто має.

Дівчата запрошують до своїх ласощів хлопців і чути поклики: „Івасю, на паленички! Василю, на їж „горох!" Петре, мій шпечичний...

Гей, гей, люба згадко!

У Львові, 10. червня 1914.

Лев Лотоцький.

ВСЯЧИНА.

ГОДІВЛЯ ГЕНІЇВ. В333

До цікавих висліїв може довести журба о захованє і гігієну раси. Ось один Німець др. Вертінґ з Берліна видав брошурку п. з. „Найвластивіший вік родичів до вихованя добре умово розвиненого потомства". Автор брошурки заявляє, що супруже, яке хоче мати геніяльні діти, повинно так добирати ся, аби муж мав не більше як 23 роки, а жінка найменше 25. Але чим більше, тим лїпше. Коли жінка старша, то геній невийний. Факт, що геніяльні люди мають рідко коли геніяльні діти, оправдує автор сам, що великі люди женили ся дуже пізно, а до того з молодими дівчатами. Др. Вертінґ має без сумніву слушність, коли пише, що жінка не повинна виходити замуж надто скоро. Не знаю, правда ся стара і не відкрив її др. Вертінґ. Але рада, щоби мущина женив ся як найскорше і в кождім разі перед 23-тим роком житя — є в практиці неможлива до переведеня. Правда, що часто кількаанйцятилітний хлопець не був би від того, щоби оженити ся, але рі-

ке коли молодець має перед 23-тим роком житя средства на удержане родини. А вже що до генії — то величезна більшість мущин волить мати меньше геніяльну дитину, а за се — молодину жіночку...

—o—

ЩАСЛИВИЙ ЗЛОДІЙ.

Оригінальну пригоду мав один англійський злодій, котрий вібрав ся на крадіж, а тимчасом спас свою душу. Ось як се стало ся. Бажаючи поживити ся чужим добром, бей Карльтон виважив двері певного принагідного дому і опинив ся в якійсь кімнаті. Судьба хотіла, що сей дім був власностию внучки покійного генерала Бутса, котрий був знаменитим вождом армії спасеня. Його внучка міс Марія Буте мала вже в армії рангу капітана. Вона спала в сусідній кімнаті. Коли пробудила ся від шуму і пізнала, що щось заносить ся, не взивала помочи і не пробувала втікати, але сьміло приступила до злодія і стала його переконувати, що він зле робить. Сей „капітан в спідници", був такий красномівний і говорив так горячо і переконуючо, що бей Карльтон завстидав ся. Він упав на коліна і признав ся, що пішпов на крадіж, бо притиснув його голод. Тоді міс Буте пійшла з ним сейчас до кухні і дала йому добре повечеряти (діяло ся се о півночи). Підчас вечері хоробра дівчина не переставала проповідувати. По вечері бей Карльтон співав вже цвальма разом з міс Буте. Нині є він рядовиком в армії спасеня.

—o—

ТЕЛЄГРАФІЧНА ПЕРЕДМОВА ДО РОМАНУ.

Гаць Кайне, один з найпопулярнійших авторів романів, оповідав одному лондонському журналістови, як він до свого найновійшого роману „Жінка, яку ти мені дав" мусів нечайно писати телеграфічно передмову. Коли перше виданє роману розіслано по Анґлії і Америці, дістав письменник чемний протест, який вийшов з інститута „Сьвятійшого Серця" в Римі. Настоятелька монастиря була невдоволена, що Гаць Кайне представив в своїм оповіданю кілька сцен, схоплених зі звісного римського інститута. Невдоволенє і протест не були безосновні, бо хоч письменник висказував ся з найбільшим признанєм про вихованє в інституті в день, оповідав натомісць, як без женади поступають інститутки в спальни, що спричинила передівсім любовна афера, яка зачала ся в мурах монастиря.

Именно сестра Анджеля, яку інститутки дуже любили, і духовний інститута Дон Джовані відвідували себе взаїмно, а коли розійшла ся вістка про їх таємну любов, мусїли втікати до Лондону. Також житє їх обоїх в Лондоні представив Гаць Кайне в сьвітлї, яке не могло придбати слави популярному інститутови в Римі. Ось вони обоє опинили ся без средств до житя, а до того бувший монастирський сьвященик попав в недугу, з якої не міг підняти ся. Страшна нужда зробила своє і молода дівчина виходила в ночи на улицю і продавала своє тіло, щоби тільки ратувати любка від голодової смерти і купити для нього ліків.

Коли ж автор роману довідав ся, що його повість наробила богато шуму, особливо між анґлійськими і американськими матерями, які в інституті „Сьвятійшого Серця" мали на вихованю свої дочки, постановив оправдати ся і повідомив сейчас телеграфічно американського накладця роману, котрий друкував якраз друге виданє книжки, що він готовить передмову до нового видання. Очевидно, ся нова книжка, яка появила ся в книгарнях, вже в кілька днів опісля, мала передмову автора, в якій він признасть ся, що провинив ся, знеславлюючи славний римський дівочий інститут та жалує, що його твір наробив проти його волї стільки непотрібного шуму. Наконець заявив, що він відносить ся і відносив ся все з повним довірєм і поважанєм до виховуючих заведень і монастирів „Сьвятійшого Серця". Така сама передмова міститься і в щойно виданім вдруге на анґлійськім мові романі сего автора.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Іван Явецький, Бостон, Масс. Про 55 полк піхоти нема ще до тепер ніяких вістий, тож ми не можемо Вам нічого сказати. В листах страт нема жадної згадки про сей полк. Будьте терпеливі.

Р. С. Христ., Торонто, Канада. Статя добра, але написана під впливом статий недавно в нас поміщених — тож годі тераз все писати. Дякуємо за память!

РОДИМЦІ! СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЖОЛЕТ, ІЛЛ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 264, подає до відома своїм членам, що дня 10. січня (януара) 1915 р. відбуде ся під словенським костелом річний мітінг, на котрім кождий член має бути присутний, бо буде вибір нових урядників і инші важні справи. Неявивший ся член заплатить кару $1.00, а урядник $2.00. — І. Грушовський, секр.

КАНЗАС СІТИ, КАН. Бр. св. Володимира, від. 323, вибрало на річнім мітінґу 20. грудня с. р. отсей новий уряд: С. Звадюк, предс.; М. Гасин, секр. фін.; Р. Мазур, кас.; Д. Кархут, заст. предс.; Л. Коваль, секр. рек.; В. Кархут і М. Мокрицький, контрольори; П. Гасин і М. Крикливий, доз. хорих; Ф. Мазур, хорунжий. — М. Гасин, секр.

НЮ КЕНСІНГТОН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 296, вибрало на мітінґу дня 20. грудня слідуючих нових урядників: Е. Біляєвський, предс.; І. Лобор, заст. предс.; М. Гарачмак, кас.; В. Лобор, заст. кас.; А. Карнець, секр.; В. Калиновський, заст. секр.; Н. Ганчарик і М. Бомбик, контрольори; В. Іванчишин і В. Колесник, опікуни хорих; Е. Блажовський, хорунжий. Мітінґи відбувають ся кождої третої неділї по першім. — А. Карнець, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 10-го січня 1915. На тім мітінґу мають явити ся всі члени під карою, бо маємо до полагодженя важні справи. Контрольна комісія здасть справозданє за рік 1914, а відтак буде вибір нового уряду. Всі довгуючі члени мають вирівнати свій довг, а котрий член не вирівнає свого довгу на тім мітінґу, буде виключений з Братства і утратить всі права до запомог в У. Н. Союзі. Будемо принимати нових членів до Братства без вступного, а до Союза після статута. — Т. Кривовяз, предс.; І. Гайович, секр.

НОРТ ДЖЕРВІС, Н. Й. Дня 20. грудня 1914 відбув ся річний мітінґ, на котрім вибрано отсей новий уряд на рік 1915: Н. Ковалїц, предс.; С. Венґлевський, заст. предс.; Н. Кобес, кас.; О. Сидор, заст. кас.; Ф. Бернад, секр.; І. Піяк, заст. предс.; І. Шевчук (молод.) і О. Бараниц, контрольори; Г. Леуш і А. Вишанський, доз. хорих; Р. Кривий, хорунжий; Й. Шиделко, дверник. — Н. Кавалїц, предс.; Н. Кобес, кас.; Ф. Бернад, секр.

ВІЛІНГ, В. ВА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 56, повідомляє всіх своїх членів, що на рік 1915 зістали вибрані отсї урядники: Ю. Вакера, предс.; М. Пуцило, заст. предс.; Ю. Севший, кас.; В. Напа, секр.; І. Кремінь, заст. секр.; О. Завада і Н. Дикий, контрольори; Д. Чавріх і А. Коґут, хорунжі; І. Зень і І. Кондира, доз. хорих; Н. Кітляр, маршалок старший; Т. Куцло, марш. молодший; І. Цюпінський, дверник.

РАРІТАН, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 332, подає до відома, що на річнім мітінґу дня 20. грудня с. р. вибрано отсей новий уряд: І. Бриґіда, предс.; Н. Василюк, заст. предс.; Я. Данилюк, секр.; М. Чопик, заст. секр.; А. Кульчицький, кас.; І. Садовський, заст. кас.; Л. Кульчицький і І. Садовський, контр.; І. Кравець, прапор.; Л. Кульчицький, капіт.; Я. Тимчук, дверник. З братськими справами просить ся удавати на адресу секр: Jac. Danyluk, P. O. Box 155, Raritan, N. J.

ДЕСЛОДЖ, МО. Бр. св. О. Николая, від. 225, вибрало на річнім мітінґу дня 13. грудня отсих нових урядників: В. Бартіш, предс.; В. Петришин, заст. предс.; І. Коваль, секр.; М. Колодій, заст. секр.; Н. Музика, кас.; Й. Шкундяк, заст. кас.; Т. Ник, Я. Балїґроцький і С. Патент, контрольори; Я. Андрухів, М. Семчик, О. Прокопів, С. Поташ, І. Лужницький і І. Греськів, дозорці хорих; Т. Бубрівський і Я. Греськів, хорунжі; Я. Балїґроцький, капітан; А. Колодій, дверник. А. Кравець.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Хто знає, де перебуває мій муж, **ІЛЬКО ВАРХОЛЯК**, з міста Бальниця, повіт Лїско, Галичина. Вісім літ як виїхав до Америки від мене. Чотири роки тому перебував в стейті Мінесота. Мужу, може сам зголосиш ся до мене, коли жиєш. Дам $10.00 нагороди тому, хто подасть його докладну адресу. Прошу голоситись до: Anna Warcholiak, 200 Horsheads Boulevard Str., Elmira Heights, N. Y. 95—2

—o—

НА ПРОДАЖ БУЧЕРНЯ в добрім положеню, серед Русинів, Поляків і других Славян. Добра спосібність для Русинів. Бизнес продаєсь з причини виїзду. Голоситись до: J. Moyka & Co., 372 Jackson Ave., Long Island City, N. Y. 95—2

Пошукую свого брата, **ВАСИЛЯ КЛУЧКОВСЬКОГО**, родом з Деняска, пов. Рава Руська, Гал. Перед 6 роками перебував на фармі в Гімли, Манітоба, Канада. Хто би о нїм знав, або він сам, нехай ласкаво повідомить на адресу: Pawlo Kluczkowski, Box 70, Forest City, Pa. 95

—o—

Пошукую своїх шваґрів, **СЕМЕНА і АНДРЕЯ ШЕРЕМЕТИ** з села Куликова, повіт Радехів. Проживають в Шікаґо. Зволять зголосити ся на адресу: Никита Карилюк, 37 Manufacturers Str., Montreal, Que., Canada. 95

ДО ФІЛЯДЕЛЬФІЙЦІВ!

„Тов. Русько-Американських Горожан"

дає до відомости своїм членам і тим, що хотїли би стати членами, що річне засїданє відбуде ся

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 3. СІЧНЯ 1915 Р.

у власнім домі під ч. 822 Н. Франклін Ст.

Початок о год. 2-гій пополудни.

Порядок засїданя слїдуючий:

1) Отворенє засїданя предсїдателем;
2) Принимане нових членів;
3) Зібранє місячних вкладок;
4) Справозданє: предсїдателя, секретаря, касїєра і контрольної комісії;
5) Дискусія над справозданєм;
6) Вибір уряду на 1915 рік;
7) Дискусія над будовою галї (котра вже зачалась будовати);
8) Внесеня і дискусія над внесенями;
9) Замкненє засїданя.

За Уряд Тов. „Русько-Амер. Горожан":

Теодор Гриней, предсїдатель;
Стефан Штогрин, касїєр;
95 Стефан Демків, секретар.

ПОЗІР! **ПОЗІР!**

РОДИМЦІ В СИРАКЮЗ І ОКОЛИЦІ.

ВЕЛИКЕ ВІЧЕ

сиракюзких Українців в справі независимої України та невідрадних теперішних обставин в старім краю відбуде ся

ДНЯ 3. СІЧНЯ 1915 Р.

в неділю пополудни о 5 год.

в гали P. O. Day, W. Fayette St., cor. Gedden St.

Дорогі Товариші і Товаришки! Прийдіть на се віче, там порадимось, що і як маємо зробити для наших нещасних братів у старім краю. У кого щире серце в грудях, в чиїх жилах бєть ся кров і хто має співчутє до своїх рідних, сей певно явить ся на тім вічу.

Запрашає ся всїх, котрим залежить на визволеню нашого українського народа.

ЗА КОМІТЕТ:

П. Парибус, Лев Весоловський і С. Соколовський.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

За всї оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", редакція не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертаєть ся просто на адресу тої фірми, яка оголошує ся; в „Свободі" належить замовляти лише те, що „Свобода" оголошує від себе. На се треба добре уважати.

Звертаєсь увагу Вп. читачів нашої часописи, що, коли вони висилають замовленя до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, роблять се на власне ризико і редакція за се відвічати не може.

Адм. „Свободи".

ВИКАЗ

убитих, ранених, полонених і пропавших Українців у теперішній війні.

СКОРОЧЕНЯ:

п. = піхота (інфантерія)
стр. = стрільці (єгри)
у. = улани
д. = драгони
а. = артилерія (полева)
а. кн. = артилерія кінна
а. гір. = артилерія гірська
а. кр. = артилерія кріпосна
г. = гавбиці (полеві)
г. т. = гавбиці тяжкі
пн. = піонірн
сап. = сапери
тр. = трен (достава амуніції і живности)
с. = санітети
л. = ляндвер (піх. краєвої оборони)
у. л. = улани ляндвери
а. л. = артилерія ляндвери
з. о. = загальне ополчене (ляндштурм)
ж. = жандармерія
ск. ст. = скарбова сторож.

Подане при імени число означає полк (регімент), баталіон або дивізію.

(Дальше).

ЛИСТА УТРАТ Ч. 39
видана 29. жовтня 1914.

РАНЕНІ:

Струсь Іван, 32 а.
Сумик Михайло, 11 сап.
Сурміньский Іван, 90 п.
Сигловий Андрій, 90 п.
Танасійчук Іван, 30 стр.
Тарошінський Михайло, 30 п.
Гютко Гриць, 30 п.
Ткачук Дмитро, 30 стр.
Ткачук Юрко, 30 стр.
Токар Іван, 30 стр.
Горопчак Петро, 57 п.
Трофимчук Петро, 27 стр.
Тропак Федь, 30 стр.
Тудай Йосиф, 57 п.
Турчанський Іван, 30 стр.
Тлиїв Василь, 30 стр.
Урбанський, 32 а.
Федасюк Василь, 30 стр.
Федорів Дмитро, 32 а.
Хировський Мартин, 30 п.
Хировський Стефан, 32 а.
Хоха Дмитро, 32 а.
Хомик Юрко, 30 п.
Цап Іван, 30 стр.
Цебуля Василь, 30 п.
Цьомкало Іван, 30 стр.
Цурих Теодор, 30 п.
Цируль Антін, 90 п.
Цирик Іван, 30 п.
Черезарчук Никола, 30 стр.
Черник Йосиф, 30 п.
Шепорак Петро, 30 стр.
Шевчик Михайло, 90 п.
Шкільник Семко, 90 п.
Шумняк Петро, 90 п.
Шутак Іван, 93 п.
Шест Михайло, 90 п.
Шерецький Іван, 32 а.
Щур Никола, 90 п.
Юрійчук Теодор, 30 стр.
Яблонський Йосиф, 30 п.
Якименчук Петро, 30 стр.
Яковин Дмитро, 30 стр.
Ялоха Дмитро, 90 п.
Янцишин Іван, 30 п.
Янковець Михайло, 30 п.
Янош Никола, 30 п.
Януш Кость, 90 п.

ЛИСТА УТРАТ Ч. 40
видана 30. жовтня 1914.

УБИТІ:

Буяк Гнат (кад.), 20 п.
Возняк Франко, 20 п.
Вознік Лев, 20 п.
Вирьчк Антін, 20 п.
Галґас Янко, 20 п.
Гасьор Йосиф, 20 п.
Гелда Йосиф, 20 п.
Газда, 20 п.
Дамасевич, 20 п.
Дроздовський Петро, 80 п.
Дубенський Роман, 80 п.
Дигас Стефан, 80 п.
Калиновський Іван, 4 у.
Лось Павло, 80 п.
Мацишин Павло, 80 п.
Мокрицький Никола, 80 п.
Мрозчак Антін, 20 п.
Наливайко, 4 у.
Паньkевич Казимир, 80 п.
Пастирський Генрик, 20 п.
Пазовський Войтко, ж.
Петрус Никита, 80 п.
Попович, 4 у.
Смолинський Семен, 4 у.
Сомик Теодор, 4 у.
Томчик Йосиф, 20 п.
Царук Григорій, 80 п.
Чесельський Михайло, 20 п.
Чогари Йосиф, 20 п.
Шимчик Петро, 20 п.
Шляхитка Іван, 4 у.

РАНЕНІ:

Гаврилишин Никола (кад.), 80 п.
Артимович Василь, 80 п.
Баренський Демко, 80 п.
Батенчук Данило, 80 п.
Берегулька Михайло, 80 п.
Бобак Антін, 20 п.
Бобак Янко, 20 п.
Боярчук Александер, 80 п.
Бойко Іван, 80 п.
Болоз Матвій, 20 п.
Бревчинський Йосиф, 20 п.
Брошак Франко, 80 п.
Буковський Андрій, 20 п.
Бутик Павло, 80 п.
Бутинський Стефан, 80 п.
Бирський Андрій, 20 п.
Валігродський Антін, 80 п.
Відомський Севастіян, 20 п.
Войтович Василь, 80 п.
Ворошило Дмитро, 80 п.
Гайдуґа Іван, 20 п.
Гайдук Іван, 20 п.
Галух, 20 п.
Гануля Іван, 20 п.
Глушак Михайло, 80 п.
Глушко Роман, 80 п.
Гавлак Йосиф, 20 п.
Гут Йосиф, 20 п.
Данковський Йосиф, 20 п.
Демчина Семен, 80 п.
Долинний Онуфрій, 80 п.
Доскоч Іван, 80 п.
Дошна Онисим, 20 п.
Довганюк Федор, 20 п.
Драбик Андрій, 20 п.
Дранка, 20 п.
Дрозд Павло, 80 п.
Дуляк Фердинанд, 20 п.
Дуляк Іван, 32 л.
Дурбас Петро, 20 п.
Дурляк Людвик, 20 п.
Душа Іван, 20 п.
Дворняк Мартин, 80 п.
Дидичук Семен, 80 п.
Жиняк Ілько, 20 п.
Захара Франко, 20 п.
Захарків Клим, 80 п.
Загірний Никола, 80 п.
Загарук Йосиф, 20 п.
Зарицький Іван, 20 п.
Зварич Гринько, 80 п.
Йоник Василь, 80 п.
Івасів (Андрушик) Михайло, 80 п.
Іворський Антін, 20 п.
Качан Василь, 80 п.
Качур Йосиф, 20 п.
Качуба Франко, 20 п.
Калішак Йосиф, 80 п.
Калуцький Іван, 20 п.
Каній Ілько, 80 п.
Карасінський Павло, 80 п.
Карляк Михайло, 32 л.
Кармазин Михайло, 80 п.
Климовський Володимир, 80 п.
Кнігиницький Михайло, 20 п.
Кобилянський Петро, 80 п.
Кочерган Василь, ж.
Колат Йосиф, 32 л.
Корницький Павло, 80 п.
Король Александер, 80 п.
Костина Никола, 80 п.
Копик Йосиф, 20 п.
Котович Войтко, 20 п.
Ковалюк Петро, 80 п.
Крупяк Іван, 20 п.
Крупінський, 20 п.
Кристальський Василь, 80 п.
Криворукий Теодор, 80 п.
Курій Іван, 80 п.
Курлит Петро, 20 п.
Курос Йосиф, 20 п.
Кушнір Андрій, 80 п.
Лавний Василь, 80 п.
Лаврин Венедикт, 80 п.
Леськів Тимко, 80 п.
Лісний Петро, 4 у.
Левчишин Григорій, 80 п.
Левицький Григорій, 80 п.
Левків Іван, 80 п.
Лібер Михайло, 20 п.
Лодяк Казимир, 20 п.
Лозовий Теодор, 80 п.
Лучкевич Іван, 4 у.
Маційовський Антін, 20 п.
Манюк Данило, 80 п.
Малей Андрій, 20 п.
Магера Йосиф, 20 п.
Магера Стефан, 20 п.
Мака Йосиф, 20 п.
Макаровський Дмитро, 80 п.
Макітра Петро, 80 п.
Мартинів Олекса, 4 у.
Масник Михайло, 80 п.
Матвіїв Петро, 80 п.
Михалишин Стефан, 80 п.
Мощар Теофим, 20 п.
Мулата Клим, 80 п.
Музика Петро, 80 п.
Навара Мартин, 20 п.
Назар Йосиф, 80 п.
Некиба Юрко, 80 п.
Паламар Дмитро, 80 п.
Плахитка Матвій, 20 п.
Плещинський Луць, 80 п.
Побережний Петро, 80 п.
Прихідко Петро, 30 п.
Пташник Іван, 20 п.
Питльований Стефан, 80 п.
Родникевич Роман, 20 п.
Гильчик Павло, 20 п.
Ришка Евген, 80 п.
Сабриґа Кирило, 80 п.
Саркович Іван, 32 л.
Савчак Петро, 20 п.
Савків Петро, 20 п.
Семчишин Іван, 80 п.
Семенюк Ізидор, 80 п.
Серафин Онуфрій, 20 п.
Сіник Кирило, 80 п.
Скленкович Ярослав, 80 п.
Скрабський Іван, 20 п.
Слабий Михайло, 32 л.
Сметана Семен, 20 п.
Сольський Михайло, 80 п.
Стасюк Стефан, 4 у.
Стемкович Іван, 20 п.
Стрихарчук Іван, 80 п.
Стирпа Іван, 32 л.
Сьвідерський Василь, 80 п.
Сидоряк Петро, 20 п.
Тарнавський Никола, 80 п.
Ткачик Лев, 20 п.
Токар Михайло, 80 п.
Токарчик Йосиф, 20 п.
Топилко Андрій, 80 п.
Турчиняк Петро, 80 п.
Туринський Лев, 80 п.
Тирчак Андрій, 20 п.
Фецко Йосиф, 20 п.
Федусь Григорій, 80 п.
Фецини Іван, 80 п.
Форналь Франко, 20 п.
Фудала Йосиф, 20 п.
Фурда Гринько, 4 у.
Худяк Никола, 1 п.
Худоба Василь, 80 п.
Цабала Йосиф, 20 п.
Цап Антін, 80 п.
Цьвігун Захар, 80 п.
Цюрупичок Павло, 80 п.
Чучман Іван, 80 п.
Чуб Іван, 20 п.
Шафлярський Іван, 32 л.
Шарата Гнат, 20 п.
Шевчик Войтко, 20 п.
Шкробут Семко, 4 у.
Шопа Антін, 20 п.
Шимановський Володимир, 80 п.
Шур Михайло, 80 п.
Юрчак Марко, 20 п.
Юрковський Йосиф, 20 п.
Юзьків Іван, 80 п.
Яремович Петро, 80 п.
Яворський Григорій, 80 п.
Яворський Стефан, 80 п.

ПОЛОНЕНІ:

Веретельник, 4 у.

Листа утрат ч. 41
видана 31. жовтня 1914.

Українців нема.

Листа утрат ч. 42
видана 1. падолиста 1914.

УБИТІ:

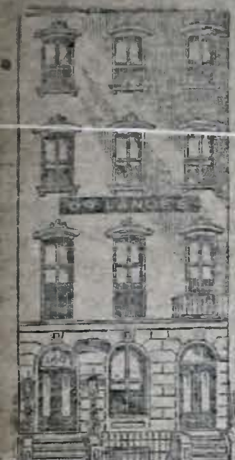
Бойчук Теодор, 9 п.
Висньовський Іван, 9 п.
Винник Іван, 9 п.
Галашинський Володислав, 7 а. гір.
Глудз Василь, 9 п.
Голейко Сильвестер, 9 п.
Гришко Василь, 31 а.
Гук Василь, 9 п.
Грогодза Василь, 9 п.
Данилів Григорій, 9 п.
Данилишин Василь, 9 п.
Дубіцький Василь, 9 п.
Затварницький Михайло, 9 п.
Кирстюк Никола, 9 п.
Кофлик Василь, 9 п.
Костирка Дмитро, 9 п.
Мельник Іван, 9 п.
Мудрий Андрій, 9 п.
Мудрий Никола, 9 п.
Олексишин Антін, 9 п.
Попадюк Павло, 9 п.
Пилипів Михайло, 9 п.
Риндзюк Василь, 9 п.
Ризин Олекса, 9 п.
Слободяник Іван, 9 п.
Тимків Олекса, 9 п.
Шкутяк Прокін, 9 п.
Шурґот Роман, 9 п.
Ягелович Стефан, 9 п.

РАНЕНІ:

Андрищак Дмитро, 9 п.
Атаманчук Яків, 9 п.
Бабур Іван, 9 п.
Балазюк Дмитро, 9 п.
Баран Яків, 9 п.
Барон Іван, 9 п.
Барнич, 9 п.
Батіг Павло, 9 п.
Бекеш Василь, 9 п.
Бекес Антін, 9 п.
Березовський Юліян, 9 п.
Біляк Антін, 9 п.
Білінський Яків, 9 п.
Білинський Іван, 9 п.
Благий Василь, 9 п.
Блаґкий Іван, 9 п.
Бойчук Юрко, 9 п.
Бойчук Трофим, 9 п.
Бойдуник Теодор, 9 п.
Бураковський Кирило, 9 п.
Бурик Никола, 9 п.
Библів Іван, 9 п.
Валемба Дмитро, 13 у.
Варварик Семен, 9 п.
Василечко Василь, 9 п.
Василів Василь, 9 п.
Василів Дмитро, 9 п.
Василів Никола, 9 п.
Василик Михайло, 9 п.
Віптонів Іван, 9 п.
Вітрук Кароль, 9 п.
Волошук, 9 п.
Возняк Іван, 9 п.
Винник (Бойко) Йосафат, 9 п.
Гачка Стефан, 9 п.
Гарасимюк Василь, 31 а.
Гаврилишин Юрко, 31 а.
Гіб Іван, 9 п.
Гладенький Никола, 9 п.
Глушко Лев, 9 п.
Глушко Лев, 9 п.
Голод Михайло, 9 п.
Голодишин Михайло, 9 п.
Головчак Теодор, 9 п.
Гонський Тимко, 9 п.
Гошовський Никола, 9 п.
Грицай Петро, 9 п.
Грицан Стефан, 9 п.
Гримяк Онуфрій, 31 а.
Гринів, 9 п.
Гугняк Савин, 9 п.
Гук Павло, 9 п.
Гук Стефан, 9 п.
Гусак Василь, 9 п.
Гусак Никола, 9 п.
Гренчук Григорій, 9 п.
Гресько Василь, 9 п.
Гресько Григорій, 9 п.
Грушецький Теодор, 9 п.
Гриб Максим, 9 п.
Гудзоватий Йосиф, 9 п.
Даньків Павло, 9 п.
Данилів Василь, 9 п.
Давидяк Василь, 9 п.
Давидяк Іван, 9 п.
Діловак Ілярій, 9 п.
Дмитерчук Василь, 9 п.
Дмитришин Олекса, 9 п.
Дорош Григорій, 9 п.
Довганич Никола, 9 п.
Драпайло Стефан, 9 п.
Дропишинець Юрко, 9 п.
Дуб Роман, 9 п.
Дуцилович Теодор, 9 п.
Дуда Андрій, 9 п.
Дуда Тимко, 9 п.
Дворський Михайло, 9 п.
Дидик Василь, 9 п.
Дидишин Андрій, 9 п.
Диписевич Станислав, 9 п.
Дженджера Михайло, 9 п.
Євчинець Андрій, 9 п.
Жураковський Михайло, 9 п.
Заяць Василь, 9 п.
Записяк Іван, 9 п.
Зауличний Іван, 9 п.
Зеленчук Григорій, 9 п.
Зиняк Михайло, 9 п.
Зобнів Василь, 9 п.
Зубанич Василь, 9 п.
Зубрицький Василь, 9 п.
Зубрицький Григорій, 9 п.
Зварич Яків, 9 п.
Іваницький, 9 п.
Іванів, 9 п.
Іванус Теодор, 9 п.
Івасів Михайло, 9 п.
Іваськів Петро, 9 п.
Іващишин Теодор, 9 п.
Кабин Михайло, 9 п.
Кецик Ілько, 9 п.
Керчей Теодор, 9 п.
Кепик Тимко, 9 п.
Кирицький Демко, 9 п.
Климович Михайло, 9 п.
Коцан Григорій, 9 п.
Коцан Іван, 9 п.
Колос Михайло, 9 п.
Комар Денис, 9 п.
Кондур Захар, 9 п.
Копачін Теодор, 9 п.
Корнель Володислав, 9 п.
Коруд Василь, 9 п.
Кос Іван, 9 п.
Костів Стефан, 9 п.
Кошів Олекса, 9 п.
Котиль Василь, 9 п.
Ковалів Ілько, 9 п.
Ковалів Ілько, 9 п.
Ковалишин Стефан, 9 п.
Козоріз Василь, 9 п.
Кравців Петро, 9 п.
Кравчук Іван, 9 п.
Кукуян, 9 п.
Кульбачський Михайло, 9 п.
Кулик Никола, 9 п.
Курцеба Кость, 9 п.
Кузь Олекса, 9 п.
Кузів Іван, 9 п.
Киркош Филимон, 9 п.
Лятович Петро, 9 п.
Лалач Василь, 9 п.
Ласяк Василь, 9 п.
Ласота Никола, 9 п.
Ленько Кость, 9 п.
Левкалович, 9 п.
Левкулич Михайло, 9 п.
Лопянецький Стефан, 9 п.
Лошак Василь, 9 п.
Лупів Василь, 9 п.
Луговий Дмитро, 9 п.
Лукач, 9 п.
Люльчак Никола, 9 п.
Лутчин Павло, 9 п.
Лисецький Теодор, 9 п.
Лисенко Іван, 9 п.
Маньків Ілько, 9 п.
Маковський Дмитро, 9 п.
Максимчук Іван, 9 п.
Марич Онуфрій, 9 п.
Марій Василь, 9 п.
Марків Василь, 9 п.
Марків Стефан, 9 п.
Масник Никола, 9 п.
Матіїв Василь, 9 п.
Матковський Евстахій, 9 п.
Мелецевич Василь, 9 п.
Мельник Василь, 9 п.
Мельник Дмитро, 9 п.
Мельник Іван, 9 п.
Мельник Никола, 9 п.
Мельник Петро, 9 п.
Мельник Стефан, 9 п.
Мердух Кирило, 9 п.
Мирон Никола, 9 п.
Мос Володимир, 9 п.
Михайлів Василь, 9 п.
Минів Стефан, 9 п.
Мотикевич Мартин, 9 п.
Муцей Григорій, 9 п.
Мудрий Антін, 9 п.
Мудрик Дмитро, 9 п.
Мутрак Гнат, 9 п.
Музичин Микита, 9 п.
Минник Юрко, 9 п.
Микитин Василь, 9 п.
Миндюк Юрко, 9 п.
Мандюк Іван, 9 п.
Николишин Кость, 9 п.
Одиняк Павло, 9 п.
Огоновський Андрій, 9 п.
Опрысинь Іван, 9 п.
Островський Василь, 9 п.
Пацкан Олекса, 9 п.
Паньків Олекса, 9 п.
Паньків Стефан, 9 п.
Папура Іван, 9 п.
Парфаняк Атанас, 9 п.
Пасимків Дмитро, 9 п.
Пенгрин Йосиф, 9 п.
Перегіняк Павло, 9 п.
Петрушка Кость, 9 п.
Петришин Петро, 9 п.
Целюх Іван, 9 п.
Плечій Йосиф, 9 п.
Пліш Прокіп, 9 п.
Полянчич Іван, 9 п.
Полянський Іван, 9 п.
Попайда Никола, 9 п.
Поплавський Іван, 9 п.
Попович Никола, 9 п.
Прокопів Михайло, 9 п.
Прокопишин Дмитро, 9 п.
Прищляк Никола, 9 п.
Пукиш Богдан, 9 п.
Пиць, 9 п.
Яиць Василь, 9 п.
Ірчин Дмитро, 9 п.
Рижко Дмитро, 9 п.
Рижків Василь, 9 п.
Романович Ілько, 9 п.
Розевич Никола, 9 п.
Гозвора, 9 п.
Рибчак Никола, 9 п.
Римик Іван, 9 п.
Сабан, 9 п.
Салдан Теодор, 9 п.
Савчин Михайло, 9 п.
Савчин Павло, 9 п.
Семчишин Юрко, 9 п.
Семенчук Іван, 9 п.
Сеньків Дмитро, 9 п.
Серафин Евстахій, 9 п.
Сернюк Юрко, 9 п.
Сколоздра Михайло, 9 п.
Слединець Антін, 9 п.
Слоневський Йосиф, 9 п.
Смолинський Яків, 9 п.
Смолинський Йосиф, 9 п.
Смик Кирило, 9 п.
Соболь Онуфрій, 9 п.
Соболь Никола, 9 п.
Сорока Василь, 9 п.
Стецків Максим, 9 п.
Стефан Никола, 9 п.
Ступинець Василь, 9 п.
Стецло Гнат, 9 п.
Сухомель Фрейн, 9 п.
Сьвірський Олекса, 9 п.
Свобода Антін, 9 п.
Сидор Михайло, 9 п.
Сисак Іван, 9 п.
Танський Прокіп, 9 п.
Тарнавський, 9 п.
Татарин Йосиф, 9 п.
Теренчин Стефан, 9 п.
Трач Михайло, 13 у.
Турків Іван, 9 п.
Туропольський Іван, 9 п.
Тиньковський Теодор, 9 п.
Гомчишин Пилип, 9 п.
Тимків Григорій, 9 п.
Ткняк Никола, 9 п.
Федуняк Никола, 9 п.
Федунишин Стефан, 9 п.
Фіялкович Юрко, 9 п.
Фреїв Василь, 9 п.
Фреїв Михайло, 9 п.
Фридрик Теодор, 9 п.
Фуцевич, 9 п.
Хабель (Олексин) Іван, 9 п.
Халус Яків, 9 п.
Хапчук Петро, 9 п.
Хировський Антін, 9 п.
Хомин Василь, 9 п.
Хомин Іван, 9 п.
Ходин Михайло, 9 п.
Худик Григорій, 9 п.
Хлипик Теодор, 9 п.
Чех Едвард, 9 п.
Чегрій Михайло, 9 п.
Черновський Петро, 9 п.
Чуприна Юрко, 9 п.
Шайгец Никола, 9 п.
Шевчук Никола, 9 п.
Шкуленда Йосиф, 9 п.
Шлапак Іван, 9 п.

(Дальше буде).

ХОРІ ЛЮДИ! Чи стратили Ви терпіне, яке мали з причини Вашої недуги?

Власний дім.

День за днем, тиждень за тижнем, місяць за місяцем, рік за роком, займаюсь лїченем хорих людей. Представте собі, кілько хорих я уже вилїчив, а кільком хорим укрaсив житє. Коли Вам житє наскучило через пробоване зле знаних лїків і відчуваєте, що з Вами все гірше, в такім разі сейчас зверніть ся до старого опитного специялїста.

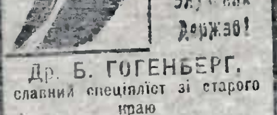
Він дасть Вам зараз пораду, що Вам робити, щоби спасти житє і позбути ся Вашої недуги. Лічу уже 20 літ з найлїпшим результатом всї недуги, як: резсадне, затроєне крови, гемороїди, біль жолудка, серця, легких, печінки, почок і т. п. Для недуг полових і нервових маю більші новійші електричні апарати і X-лучі, за помочею котрих переглядаємо Ваші внутрішні органи. Не каждий доктор має ті апарати, длятого, що суть дорогі. Хемічне розслїдкуване мочи. На відкладайте до завтра, а сейчас приходіть до звісного лїкаря: —

Dr. L. LANDES,
140 East 22nd St., New York, N. Y.,
betw. 3rd & Lexington Ave.

Приймають ся хорих в годинах: від 10-ої рано до 8-ої вечер, а в недїлї від 10-ої рано до 4-ої полуд. — Поради дарем.

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
випозичає керичі на весїля, хрестини і всякі другі забави.
115 Ave. A., New York, N. Y.
Телефон: [illegible]

З НАГОДИ НАБЛИЖАЮЧИХ СЯ СЬВЯТ
МОЖЕТЕ ТЕПЕР ОДЕРЖАТИ, НАКОЛИ ХОЧЕТЕ
за $1.00 місячно
НАЙЛІПШИЙ ФОНОГРАФ
І ПРОБУВАТИ У ВЛАСНІЙ ХАТІ
БЕЗПЛАТНО ЧЕРЕЗ 3 МІСЯЦІ.
Гарантуємо сї машини письменно на 15 літ.
ДАРОМ! 50 штук руських співанок зовсім ДАРОМ!
КОЖДИЙ МОЖЕ ПРОБУВАТИ.

Пишіть ще нині по безплатні, прекрасні цінники і інформації.

Для місцевих купців, склад наш отворений через цілий рік, у сьвята і недїлї до 10-ої години вечер. — Омелян Порайко, D. 87

Independent Phonograph Co., 101 Essex St., New York, N. Y.

РУСИНИ ПІТСБУРГА!
Чи Ви знаєте
ЩО ГРОШІ, ТО СИЛА?
Старайте ся [illegible] складати свої ощадности в стейтовім банку на розі улиць 58— CARSON і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевнійших банків, що цілковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші ЦЕРКОВНІ, БРАТСЬКІ, СИРІТСЬКІ і ин. Каждий, що має у нас гроші, отримує на бажане [illegible] стейтових контролєрів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ на найліпші лінії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсі.

German Savings & Deposit Bank
COR. 14-ої і CARSON STREETS, SOUTH SIDE PITTSBURGH, PA.
И. Е. Рот, през., А. П. Місель, [illegible]
Ол. Бучак, урядн. банку.

БУДЬТЕ РОЗСУДНІ!!
Заки купите грамофон, зверніть ся передше до нас, а ми переконаємо Вас, що так дешево і на так догідних услівях сплати як у нас не купите нігде. Не ризикуєте тут нічо. Пишіть по катальоги до одинової русько-словянської фірми:

LIBERTY COMMERCIAL CO.
235 E. 14th Street, New York, N. Y.

Де хорих Русинів по всіх закутинах Злучених Держав!

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,
славний специяліст зі старого краю
поручає всім терпячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лїкарські услуги.

Лічить з найліпшим і найпевнійшим успіхом ревматизм всякі недомаганя жолудкові недугу утроби, нирок, згрублене жил, гемороїди, структуру або звужене мочевого каналу, недуги венеричні, як рівнож всїлякі наслідки тайних недуг, недуги скірні, ріжні затроєня крови і т. д.

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дїтий в своїм офісї або в домі пацієнта, спеціяльно же на препуклину при помочи специялїста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG,
304 2nd Ave., (між 17. і 18. ул.)
NEW YORK CITY.
Години офісові: щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.

ФОНОГРАФ
КОЛИ ПОТРЕБУЄТЕ ДОБРИЙ

або який другий музикальний інструмент, прийдіть до нас або напишіть до нас, а ми продамо Вам найлїпшого рода фонограф за $75.00.

За 21 долярів і 75 центів разом з 30 руськими піснями і з гарантією на 15 літ.

Пришліть тілько $5.00 на задаток, а ми вишлемо Вам сей чудовий інструмент.

Маємо на складі також иньшого рода фонографи, на сплату по $2.00 місячно.

Пришліть свій докладний адрес, а ми вишлемо Вам безплатно красний ілюстрований катальоґ ріжнородних музикальних інструментів і иньших придатних річий.

INTERNATIONAL TALKING MACHINE CO. 50—
70 Allen Street, New York, N. Y.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ!
УЧІТЬ СЯ АКУШЕРІЇ В НАШІЙ ШКОЛІ, АБО У СЕБЕ ДОМА. ПО УКІНЧЕНЮ ВИДАЄМО ДИПЛЬОМ. Лічимо успішно всякі слабости мущин, женщин і дїтий. Адресуйте:
Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery
229 E. 14th St., Dpt. S. New York, N. Y
Telephone: Stuyvesant 913.

ЗАМОВЛЯЙТЕ КАЛЕНДАР У. Н. С. НА 1915. ЦІНА 60 ЦТ.

ЕЛЕКТРИЗУЙТЕСЬ І КРІПІТЬ ВАШЕ ЗДОРОВЛЄ.
Лїкарські поваги признають, що електрика є найлїпшою методою у лїченю ревматизму, невральгії, болів крижів і суставів.

Заложіть собі сей домашний медичний апарат, який вистарчить Вам на довгі роки, а електричні струї усунуть всякі ваші немочі.

Ціна за апарат враз з батерією і інформаційною книжкою $[illegible]. Пішліть $1.00 тепер, а ми вишлемо Вам сей апарат до справдженя. 89—

ELECTROPATHIC CO.,
140 Liberty Street, New York, N. Y.

СЕРІЯ ПЕРЕПИСНИХ ЛИСТКІВ.
Картки виконані в трох кольорах і прикрашені взорами в народних мотивах.

5 КАРТОК 15 ЦЕНТІВ
ВРАЗ З ПЕРЕСИЛКОЮ.

1) Т. Шевченко (з портрета Красіцкого). 2) Шевченко в молодім віці. 3) Шевченко в неволі (з власноручного портрета). 4) Родинна хата Т. Шевченка. 5) Могила Т. Шевченка в Каневі над Дніпром.

Для тих, що замовляють більше число карток даємо опуст.

Сї картки можна розпродувати при всяких нагодах: на концертах устроюваних в память Т. Шевченка, на представленях і приватно.

Спішіть з замовленями на адресу:
„SVOBODA"
Grand Street, Jersey City, N. J.

Dr. WARD
СПЕЦІЯЛІСТ МУЖЕСЬКИХ НЕДУГ

Моя більш як пайдцятьлїтна практика є до Вашої розпорядимости. Лічу найновійшими методами всї секретні недуги, сифіліс, затроєне крови, утрату животности, препуклину, розширене жил, висушене, обезсилене, ревматизм, гемороїди, як також недуги мі[ху]ра і нирок. Цїни УМІРКОВАНІ.

Коли другі лїкарі не помогли Вам, прийдіть до мене на пораду. Зволїкане є небезпечне. Пораду даю даром. Прийдіть відвідати мій анатомічний музей і побачити чоловіка здорового і в хоробі. Інтересне і поучаюче. Вступ вільний. -95

Dr. Ward
417 Sixt Ave., New York
Bet. 25th and 26th Sts.
Години: щоденно від 9 р. до 8 веч.; в недїлю від 10 рано до 2 пол.

Стережіть ся безвартісних підроблених лїків а купуйте лиш правдивий Richter's Pain-Expeller з торговельною маркою Якор, яка є побіч представлена.

Фляшочки по 25 і 50 центів так в кождій аптиці як і впрост від
F. Ad. Richter & Co.,
74–80 Washington St.
NEW YORK, N. Y.

АТЛЯС
Европейської війни.
Сей атлас зладжений славним ученим Григорієм Д. Кремним є найлучшим із всїх, які до сего часу були видані.

Крім воюючих держав АВСТРІЇ, СЕРБІЇ, РОСІЇ, ФРАНЦІЇ, НІМЕЧЧИНИ, АНГЛІЇ І ІТАЛІЇ знайдете там еще богато инших сьвітових держав з їх великими й малими містами. Через се взглядне він є дуже практичний. Величина сторінок 13x21.

ЦІНА ЗА [illegible] 35 ЦЕНТІВ.

Замовленя посилайте до
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВАЖНЕ!
ТЕПЕР ДОЛУЧАЄМО ДО
CAIRO MONOPOL
ЦИГАРЕТОК
дуже ЦІННИЙ КУПОН, який виміняєсь на всїлякі ужиточні і прегарні премії оголошені в нашім катальогу. Можете виміняти Ваші Cairo Monopol купони посилаючи почтою або особисто принести до

PREMIUM DEPT., THE AMERICAN TOBACCO CO.
490 Broome Street, New York City
[або] MONOPOL PREMIUM DEPOT
The American Tobacco Co.
25 Delancy Street
New York City

PERFECTION
SMOKELESS OIL HEATERS

Вам потрібно вигідної, теплої кімнати в якій голитесь і одягаетесь. „Знаменитий Бездимнний Нафтовий Пец" огріє яку-небудь кімнату в кількох мінутах.

Сей пец можна переносити без труду; можете уставити його в кімнатї мешкальній, пивници або коморі — словом всюди, де Вам потрібно тепла — а головно є він неоцінений в часї зими.

Сей пец заощаджує Вам видаток на опал, бо огріває тоді, коли потрібно. Без вугля, без підпалюваня деревом, без сьміття і попелу. Гарного виробу; легкий до чищеня і зміни кнота. Гварантований яко бездимний і без смороду.

Продаєсь у всіх зелїзних і головних складах. Глядїть за трикутною торговельною маркою.

Одягайтесь у вигідній кімнатї.

Standard Oil Company
(NEW JERSEY)
NEWARK.

ЗНАМЕНИТА НАГОДА КУПИТИ ГАРНИЙ
Фонограф
який ґварантуємо на 15 літ. Сей фоноґраф вартости $60.00 продамо за $21.50 з 20 гарними руськими піснями. Дамо на 3-місячну безплатну пробу.

Пришліть нам $5.00 на завдаток а ми пішлемо Вам сейчас сей гарний фонограф. Маємо також инші фонографи на сплату по $2.00 місячно. Пришліть нам своє імя і адресу, а ми вишлемо Вам гарний ілюстрований катальог з всякими музичними інструментами і иншими річами. 56—

2 ДОЛ. МІСЯЧНО 2 ДОЛ.

GREATER NEW YORK PHONOGRAPH CO.,
308 GRAND STREET, NEW YORK, N. Y.

Читайте руські книжки і газети бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила.

R. J. Glick Агент корабельний від огня.
Офіс находить ся в WILLIAM McCONNEL BUILDING
SHAMOKIN, PA.

Хто хоче довідати ся про причини теперішної війни, про її початки і дотеперішний перебіг та стан, нехай купить собі великий ілюстрований

КАЛЕНДАР
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

ЦІНА СЕГО КАЛЕНДАРЯ ЛИШ 60 ЦНТ.
ВРАЗ З ПОЧТОВОЮ ПЕРЕСИЛКОЮ.

Гроші можна посилати почтовим або експресовим моні-ордером і в стемпах почтових. Канадійських почтових стемпів і срібних монет не приймаємо.

Замовленя посилайте на слідуючу адресу:
„SVOBODA" 83 Grand St., Jersey City, N J.

Чи Ви вже читали?
Календар Р. Н. Союза на рік 1915
„ТОВАРИШ ІМІҐРАНТА"

ВІН МАЄ 272 СТОРОНИ ДРУКУ, 136 ОБРАЗКІВ, МІЖ НИМИ КІЛЬКАДЕСЯТЬ ОБРАЗКІВ З ТЕПЕРІШНОЇ ВІЙНИ.

В нім є описані поодинокі стейти Злучених Держав; написано, що треба робити щоби стати ситизеном Злучених Держав; що робити, аби дістати пашпорт; що робити аби дістати дарову землю в Злучених Державах і в Канаді; в нім є подані ріжні міри і ваги тутешні і канадійські, старокраєві гроші і що вони тут варта; приписи почтові; поясненя ріжних законів; много поучаючих статий межи ними більша стаття про права дітий і довша праця Мирослава Січинського під заг. „Царство Будучности".

Кромі того всего Календар сей містить в собі богато оповідань сьмішного, притчи, приповідки і анекдоти, цінні оповідання, між ними оповідане Про Милосерного Чорта.

СЕЙ КАЛЕНДАР КОШТУЄ ВРАЗ З ПОЧТОВОЮ ПЕРЕСИЛКОЮ ЛИШЕ 50 ЦЕНТІВ.

Присилайте на него гроші сейчас, доки еще не розпроданий.

NARODNA WOLA,
316 N. Washington Ave., Scranton, Pa.

КУПУЙТЕ ФАРМИ
НА ПЕРШІЙ РУСЬКІЙ КОЛЬОНІЇ В MILLVILLE, N. J.
5-АКРОВІ ФАРМИ ПРОДАЄСЬ НА ДУЖЕ ДОГІДНИХ СПЛАТАХ.

АДРЕСА НАШИХ ОФІСІВ:
THE EUROPEAN COLONIZATION CO., 261 [illegible] Building, S. E. Corner 5th and Chestnut Sts., PHILADELPHIA, PA.
Або прийдіть впрост до: 10-21 HIGH STREET, MILLVILLE TRUST BUILDING, MILLVILLE, N. J.
Mr. R. MATOLICZ, [illegible] Main Street, Millville, N. J. Можете приїхати каждого дня.